

KIRKLARELİ'NDE KADIN ÖRGÜTLENMESİ VE KADIN ÖRGÜTLENMELERİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

WOMEN ORGANISATIONS IN KIRKLARELI AND THE ISSUES ENCOUNTERED IN THE WOMEN ORGANISATIONS

Begüm Ögüttüren Güvenç^a

ÖZ

Bu çalışma Kırklareli’nde bulunan kadın örgütlerinin bir incelemesidir. Çalışmanın hareket noktası Kırklareli’nde kadın örgütlerinin yapılanmasında dikkat çeken çok yönlü soru(n)ların ortaya konmasının amaçlanmasıdır. Kırklareli’nde kadın ile ilgili yürütülen her etkinlikte aynı yüzlerin görünür olması kadın örgütlerinin belirli bir zümreye ait olduğu izlenimi vermektedir. Bu çalışma genel tablonun yerele yansımış bir portresini vermektedir. Kırklareli’nde bulunan dernek, vakıf, kooperatif, platform, birlik, komisyon, ağ, merkez veya grup şeklinde oluşturulan kadın örgütlenmeleri çalışmanın ana odağını oluşturmaktadır. Bu çerçevede Kırklareli’nde kadınların ne amaçla örgütlendiği, kadın sorununu nasıl tanımladığı, kadın sorununa karşı geliştirdikleri ve yürüttükleri program, eylem, faaliyet ve amaçlarının ne olduğunun saptanması çalışmanın temel noktasıdır. Kadın meselelerinin çözümünde kadın örgütlerinin önemli bir paya sahip olduğunu ve örgütlü bir kadın hareketinin kadınların aile, ekonomik, sosyal ve siyasal yaşamda güç kazanmasında kilit rolü olduğunu düşünüldüğünde Kırklareli’nde kadın örgütlerinin yapılanmasında karşılaşılan sorunların ortaya konması önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın örgütleri, kadın hareketi, Kırklareli

ABSTRACT

This is a study on women organisations in Kırklareli. The point of this study is to present the issues that mostly attract attention in structuring the women organisation. The fact that the same faces are seen in all the activities carried on in Kırklareli gives the impression that the organisation always appeals to the same group of women. This gives the reflection of the general tendency in the local aspect. Women organisations, formed as associations, foundations, cooperatives, platforms, unions, and nets or formed as centrally or as in group, composes the main focus of the study. In this framework, the main point of this study is to determine the reason why women have formed an organisation, how they define the women problem and how they carry on the programme, their aims and activities. Considering the fact that women organisations have a significant role in solving women problems, and that organised women movement plays an important role in obtaining power in the fields of family life, economy, social and politics, it is important to set forth the problems faced in structuring women organisations in Kırklareli.

Keywords: Women organisations, women movement, Kırklareli

^a Dr., begumoguttüren@hotmail.com

I. GİRİŞ

Genel anlamda aynı sorunları yaşayan kadınlar, sorunlarına çözüm bulmak için birlikte davranmak durumunda kalmakta ve bu nedenle örgütlenme yolunu seçmektedir. Örgütlenme yoluyla kadınlar arasında dayanışma ve bilinçlenme duygusu artmaktadır. Bu çerçevede kadın örgütleri, kadının sosyal, ekonomik ve kültürel anlamda güçlenmesi doğrultusunda çalışmalar yapmak yönünde bakış açısı geliştirmektedir. Kadın örgütlerinin hangi kadın grubuna seslenip, hangi öneri ve çözümler için kadınları harekete geçirmeyi hedefledikleri önemli bir sorudur. (Sancar, 2011, s. 85)

Cumhuriyet Türkiye'sinin ilk kadın örgütlenmeleri iyi eğitilmiş, üst sınıflardan gelen ve toplumda yüksek statüye sahip kadınlar tarafından kurulmuştu. İlk kadın örgütlenmelerinin kurucuları, Cumhuriyet ile birlikte Türkiye'de kadınlar için gerekli düzenlemelerin yapıldığına inanıyorlardı. Bu nedenle kurulan kadın örgütlenmelerinin amacı kadın haklarını geliştirmek yerine verilmiş olan kadın haklarının korunması ve diğer kadınları da kendi düzeylerine çekmek için çalışmalar yürütmektir. (Kılıç, 1998, s. 350) 1980'li yıllar kadın örgütlenmeleri anlamında farklı bir döneme geçişi simgelemektedir. 1980'ler, Türkiye'de ilk kez kendilerini "feminist" olarak tanımlayan örgütlenmelerinin ortaya çıkış dönemidir. 1980'ler kadınların mevcut cinsiyet kalıplarını, kadınlık erkelik rollerini ve ataerkil düzeni sorguladıkları yıllar olarak ifade edilmektedir. (Ağduk, 2013, s. 307) 1980'li yıllar kadın örgütleri açısından kadın hareketinin eylem ayağının ağırlık kazandığı bir dönem olarak tanımlanmaktadır. Bu dönem birçok eylem, bildiri ve kampanyalara sahne olmuş bir dönemdir. Örgütlenmeler içinde hiyerarşinin ve liderliğin olmaması, hareketin demokratik ve adem-i merkezîyetçi yapısını ortaya koymaktadır. (Yılmaz, 2011, s. 38) 1990'lı yıllar, Aksu Bora ve Asena Günel tarafından feminist hareketin "kurumsallaşma dönemi" olarak tanımlanmaktadır. (Bora ve Günel, 2014, s. 8) 1990'lar ile birlikte feminist hareket sokaklardan kurumlara taşınmıştır. 1990'lar ile birlikte kadın örgütleri çalışmalarını sokak eylemlerinden, kurumlara ve projelere içine taşıdı. 2000'li yıllara geldiğimizde Avrupa Birliği'ne uyum yasaları gereği kadın örgütlerinin birçoğu sivil toplum kuruluşu (STK) olarak sürece devam etmek durumunda kaldılar. STK'lara dönüşen kadın örgütleri kadın mücadelesinin öznesi konumundan çıkarılarak kadınlar adına mücadele eden örgütler haline getirildi. Bu noktada kadınlar için mücadele yürüten kadınlar ile konu olan kadınlar arasında mesafe açıldı. (Karakuş, 1990, s. 26) Demokratik örgütlenme modeli yerine, hiyerarşi ve liderliğin ön plana çıktığı örgütlenme modeli kadın örgütlenmelerinde bir takım sorunları da beraberinde getirdi.

Kırklareli'nde kadın örgütlenmelerinin ortaya çıkışı Türkiye'nin geneli ile paralellik göstermektedir. Bu çalışma Kırklareli'nde kadınların ne amaçla örgütlendiği ve örgütlenme sürecinde yaşanan problemlerin bir incelemesidir. Çalışmanın ortaya çıkışında Kırklareli'nde kadına dair veri ve çalışmaların yokluğu etkili olmuştur.

Bir sınır ili olan Kırklareli, Türkiye'nin kuzeybatısında, Marmara Bölgesi'nin Trakya kesiminde kuzeyden Bulgaristan, Batı'dan Edirne, güneyden Tekirdağ, güney-doğudan İstanbul, doğudan ise Karadeniz ile komşudur. Merkez dışında Babaeski, Demirköy, Kofçaz, Lüleburgaz, Pehlivan köyü, Pınarhisar ve Vize olmak üzere 7 ilçe ve bunlara bağlı 182 köyü, 21 bağımsız belediyesi ile Marmara Bölgesi vilayettir. Kırklareli, 2016 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sisteminde göre 351.684 kişilik bir nüfusa sahip olup; Kırklareli Merkez nüfusu 74.986 kişidir. 2016 yılında Kırklareli'nde ikamet eden nüfus bir önceki yıla göre 1.469 kişi artarak 351.684 kişi olmuştur. 2016 yılında Kırklareli'nde nüfusun 179.122'si erkek, 172.562'si kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak %50,93'ü erkek, %49,06'sı kadındır. Nüfus bakımından en büyük ilçeleri sırasıyla Lüleburgaz ve Merkez iken en küçük ilçesi ise Kofçaz'dır. Kırklareli ili 81 il arasında Türkiye'nin en kalabalık 54. ilidir. (tuik.gov.tr)

2016 yılı verilerine göre Kırklareli'nde 15 yaş ve üzeri toplam 295.566 kişinin eğitim durumu incelendiğinde okuma yazma bilmeyen toplam kişi sayısı 7177'dir. Okuma yazma bilmeyen 7177 kişinin 1351'i erkek, 5826'sı kadındır. Okuma yazma bilen ama okul bitirmeyen toplam kişi sayısı 9246'dır. Bu rakamın 3149'u erkek, 6097'si kadındır. İlkokul mezunu toplam kişi sayısı 85609'dur. Bu rakamın 36865'i erkek, 48744'ü kadındır. İlköğretim mezunu toplam 38550 kişinin 22416'sı erkek, 16134'ü kadındır. Ortaokul ve dengi mezunu toplam 33946 kişinin 18728'i erkek, 15218'i kadındır. Lise ve dengi mezunu toplam 76268 kişinin 42908'i erkek, 33360'ı kadından oluşmaktadır. Yükseköğretim veya fakülte mezunu toplam 40711 kişinin 22596'sı erkek, 18115'i kadındır. Yüksek lisans mezunu toplam 2211 kişinin 1266'sı erkek, 945'i kadındır. Doktora mezunu toplam 409 kişiden 272'si erkek, 137'si kadından oluşmaktadır. Kırklareli'nde 15 yaş üzeri 142.282 kadının 5826'sı okuma yazma bilmemekte, okuma yazma bilen ancak okul bitirmeyen kadın sayısı ise 6097 olduğu görülmektedir. Kırklareli'nde 15 yaş üzeri 142.282 nüfus içinde lise ve üzeri eğitim seviyesine sahip olan kadın sayısının 52.557 kişi olduğu görülmektedir.

Kırklareli ekonomisinde sanayinin payı oldukça yüksektir. Sanayi sektörünü hizmet sektörü takip etmektedir. Kırklareli ilinde sanayi daha çok Lüleburgaz'da yoğunlaşmıştır. Kırklareli'nde sanayi artan bir hızla gelişmektedir.

Diğer iller ile karşılaştırıldığında görece üst bir refah seviyesine sahip olan Kırklareli’nde yaşayan kadınlar sosyal ve ekonomik anlamda önemli bir avantaja sahiptir. Kırklareli’nin sosyal yapısı incelendiğinde aile yapısı, gelenek ve görenekler açısından Trakya bölgesinin geneli ile bir bütünlük arz ettiği görülmektedir. Sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda refah seviyesinin görece yüksek olması Kırklareli’nde yaşayan kadınların hayatlarında olumlu etki yapmaktadır. 1960’lı yıllara ait Kırklareli’nin sosyal yapısının incelendiği bir kaynakta Kırklareli kadını şu şekilde tasvir edilmiştir: *“Kırklareli’nde kadın çalışmada, birlikte yaşamada, birlikte düşünmede ağırlığını koymak istidindedir. Özellikle Kırklareli şehir merkezlerinde kadının yabancıların dikkatini çekecek kadar bir özgürlük havasına sahip olduğunu ve uygun davranışlarda bulunduğunu göstermektedir. Ama yine de kadın erkeğin pek de mantıklı olmayan baskısı altındadır. Özellikle bu baskı köylerde yoğunur. Ailenin ekonomik geleceği için kız ve erkek çocuklarının evlendirilmelerinde kadın erkeğin en yakın danışmanıdır. Fakat bu hal kadının bağımsız hareketine yol açacak nitelikte değildir. Erkek yine her şeydir, hala kralar gibi önde gitmekte kadın onu birkaç adım geride izlemektedir. Hemen ekleyelim ki Kırklareli’nde aile kuruluşu, aile yapısının geleceği, aile bireylerinin tutum ve davranışları, uygar bir düzenin gereklerine uygun bir gelişme çizgisi üzerindedir.”* (Kırklareli İl Yıllığı, 1967)

Kırklareli’nde kadınların sosyal, kültürel ve ekonomik hayatta daha aktif bir şekilde yer alması Kırklareli’nde kadın örgütlenmesini nasıl etkilemiştir? Kadınlar hangi amaçla bir araya gelerek örgütlenme yolunu seçmiştir? Kadın örgütlerinin öncelikli amaçları nelerdir? Kırklareli’nde kadın örgütlerinde yer alan kadınların kadın sorununa bakışı nedir? Kadın örgütlerinin kadın sorununa karşı geliştirdikleri ve yürüttükleri program, eylem ve faaliyetler nelerdir? Kırklareli’nde kadınların yaşadığı olumsuzluklara karşı kadın örgütleri nasıl bir duruş sergilemektedir? Bu soruların incelenmesiyle amaçlanan nokta kadın örgütlerinin hedef ve kazanımlarının ne olduğu konusunda fikir vermektir. Kırklareli özelinde kadın örgütleri üzerine daha önce bir çalışma yapılmamıştır. Bu açıdan ilk olan mevcut çalışma saha araştırmasından elde edilen veriler doğrultusunda biçimlendirilmiştir. Bu çalışmada tartışmaların dayandığı veriler Kırklareli’nde kadın örgütleri temsilcileri ile yapılan derinlemesine mülakatlardan elde edilmiştir. Derinlemesine görüşme tekniği kapsamında yarı-yapılandırılmış bir soru formu kullanılmıştır. Söz konusu teknik, görünen olguların özüne inmeyi, bunların ayrıntılarını kavramayı ve bütüncül bir şekilde anlamayı sağlamaktadır. Bu çalışma Kırklareli’nde kadın örgütlerinin, örgütlenme biçimleri, faaliyet alanları, karşılaştıkları güçlükler

ve gelecek hedeflerini, kadın örgütleri temsilcilerinin anlattıkları aracılığıyla anlamayı ve açıklamayı amaçlamaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

2.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın hareket noktası Kırklareli’nde kadın örgütlerinin yapılanmasında dikkat çeken çok yönlü soru(n)ların ortaya konmasının amaçlanmasıdır. Bu çalışma ile bir taraftan Kırklareli’nde kadın örgütlenmesinde karşılaşılan sorunlar ortaya konarken diğer taraftan kadın örgütlerinin ortaya çıkış koşulları, nedenleri ve dinamiklerinin analizi yapılacaktır. Kırklareli’nde kadın örgütleri sosyal tabanı, örgütlenme yapısı, faaliyetleri ve amaçları ile örgütlenmede ortaya çıkan sorunlar temel kategorileri ışığında incelenecektir. Söz konusu çalışma Kırklareli’nde kadın örgütlerinin örgütlenme yapısına odaklanarak kadınların hedefleri ve kazanımlarının tespiti konusunda önemli ipuçları sağlayacaktır. Bu çerçevede aşağıdaki sorular irdelenecektir. Kırklareli’nde kadın örgütlerinin öncelikli amaçları nedir? Söz konusu örgütler hangi amaçla kurulmuştur? Kırklareli’nde kadınların kendi konularını nasıl algıladığı, dezavantajlı oldukları noktaların ne ölçüde bilincinde oldukları, bu konularını değiştirmek için nasıl çaba harcadıkları ve ne gibi talepler ile örgütlendikleri çözümlenecek konuların başında gelmektedir.

2.2. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma bir saha araştırmasına dayanmaktadır. Saha araştırmasında veri toplama tekniklerinden derinlemesine görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Derinlemesine görüşme tekniği kapsamında yarı-yapılandırılmış bir soru formu kullanılmıştır. Derinlemesine görüşme, bir veri toplama tekniği olarak, açık-uçlu soruların sorulması, dinlenmesi ve ilişkili ilave sorularla araştırma konusunun detaylı bir şekilde incelenmesini mümkün kılmaktadır. Söz konusu teknik, görünen olguların özüne inmeyi, bunların ayrıntılarını kavramayı ve bütüncül bir şekilde anlamayı sağlamaktadır.

Çalışma, dernek, vakıf, kooperatif, platform, birlik, komisyon, ağ, merkez veya grup şeklinde oluşturulan kadın örgütlenmeleri kapsamında değerlendirilmektedir. Araştırmada Kırklareli’nde bulunan üç dernek, bir platform, bir kurul, bir meclis olmak üzere toplam altı kadın örgütü ile görüşülmüştür. Bu çerçevede araştırma kapsamına alınan kadın örgütleri; Kırklareli’nde bulunan Türk Kadınlar Birliği, Türk Anneler Derneği, Kırklareli Kadın Girişimciler Derneği, Kırklareli Ticaret Borsası İl Kadın Girişimciler Kurulu, Kırklareli Kent Konseyi Kadın Meclisi ve Kırklareli Demokratik Kadın Platformudur.

Araştırma kapsamında görüşülen kadın örgütleri farklı kuruluş amacına sahip olsalar da özellikle bir takım noktalarda benzerlikler göstermektedirler. Farklı kuruluş amacına sahip olan kadın örgütlerinin ortak payda da toplandığı alan kadınların ikincil konumdan kurtulmasının önündeki engellerin ortadan kaldırılmasının hedeflenmesidir. Kadın örgütlerinde kadının güçlendirilmesi temel amaç olarak ilk sırada yer almaktadır.

Çalışma kapsamında Kırklareli ilinde faaliyet gösteren kadın örgütleri başkanları ve yürütme kurulları ile kadın aktivistler olmak üzere toplam yirmi sekiz kişi ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Bu doğrultuda görüşme formunda görüşülen kişilere kadın örgütlerindeki geçmişleri, kadınlar için yaptıkları faaliyetler, kadın sorununun nasıl tanımladıkları, Kırklareli’nde kadın örgütlenmesi hakkındaki düşünceleri, kadın örgütlerinin hedef kazanımlarının ne olduğu hakkındaki düşüncelerini yansıtacak açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Görüşmeler kadın örgütlerinin bir araya geldikleri ofislerde gerçekleştirilmiştir. Böylece kadınların çalışma mekânlarının da gözlemlenmesi mümkün olabilmıştır. Ayrıca bazı kadın örgütlerinin haftalık toplantılarına katılım yapılarak gözlemler yapılmıştır.

Kırklareli’nde kadınların örgütlenmeye başladığı yıllar incelendiğinde Türkiye’nin geneli ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Kırklareli’nde kadınların ilk kez 1950’ler itibarıyla dernek adı altında örgütlenmesi ile başlayan süreç 1980’lerde kadın hareketinin ivme kazanmasıyla kadın örgütlerinin sayısının artmasını ve kadınların seslerinin kamuoyunda daha çok duyulmasını sağlamıştır.

Görüşülen kadın örgütlerinin kuruluş yılları açısından incelediğimizde statüleri dernek olan kadın örgütlerinin Kırklareli’nde 1950’li yıllardan itibaren görünür olduğunu dikkat çekmektedir. Kadın derneklerinden ilki Kırklareli’nde 1956 yılında kurulan Türk Kadınlar Birliği’dir. TKB temel amacını, Atatürk İlke ve Devrimlerini ve Cumhuriyetin kadın haklarında sağladığı kazanımları korumak, bu hakların gelişmesini sağlayarak ve uygulamalarını yönlendirmek olarak açıklamaktadır. 1964 yılında Kırklareli’nde kurulan Anneler Derneğinin Amacı; Ana olan kadının maddi ve manevi yönden kalkındırılması ve aydınlatılması suretiyle, çocuğun topluma yararlı ve mutlu birer vatandaş olarak yetişmesini sağlamak şeklinde belirtilmiştir. Yasal statüsü dernek olmayan ve 1993 yılında kurulan Kırklareli Demokratik Kadın Platformu, kadınların sorunları için bir araya gelen ve sorunların çözümü için mücadele eden kadınların oluşturduğu bir topluluktur. Demokratik Kadın Platformu, Kırklareli’nde yaşayan ve herhangi bir siyasi partiden bağımsız olarak hareket eden kadınların oluşturduğu bir topluluk olarak tanımlanmaktadır. Kırklareli

Demokratik Kadın Platformu içinde sendikalardan ve sivil toplum örgütlerinden oluşan bir yapılanma bulunmaktadır. Bu yapılanma içinde; Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), Kırklareli Gençlik Muhalefeti, Tüketici Hakları Derneği, Kırklareli Birleşik Haziran Hareketi, Kırklareli Kent Konseyi Kadın Meclisi, Tüm Emekliler Sendikası Kırklareli Şubesi, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Cumhuriyet Halk Partisi Kadın Kolları bulunmaktadır. Kırklareli Kadın Girişimciler Derneği, Türk Kadınlar Birliği ve Anneler Derneği ile kıyaslandığında kadının güçlendirilmesi ve ikincil konumundan kurtarılması amacıyla kurulan bir dernektir. 2009 yılında kurulan Kırklareli Kadın Girişimciler Derneği girişimcilik yoluyla kadının güçlenmesini hedefleyen bir kadın örgütüdür. Kent Konseyi Kadın Meclisi Kırklareli’nde 2009 yılında kurulmuştur. Amacı kadınlar için Atatürk’ün Türk kadınına sosyal alanda tanıdığı birçok hakları sağlayan ilke ve devrimleri doğrultusunda toplumsal yaşamda üretim, ekonomi, siyaset, kültür, sanat ve eğitim alanlarında söz sahibi olmasını sağlamaktır. Ayrıca kent ve kadın sorunları ile sorumlulukları konusunda bilinçlenerek politikalar oluşturmak, kentsel yaşama katılımını sağlamak ve yaşadığı kente ait olma duygularını geliştirmek konularında farkındalık oluşturarak çözümler ve projeler üretmesinde aktif rol almalarının sağlanmasını amaçlamaktadır. Kadın meclisinin en önemli görevi, kadınların toplumsal yaşamın bütün alanlarında söz sahibi olmalarını ve kent sorunları hakkında bilinçlenmelerini sağlamak için çalışmak, Kırklareli Kadın Meclisini ulusal ve uluslararası düzeyde temsil etmek ve bu amaca uygun etkinlikler düzenleyerek kadınların bireysel gelişimlerini ve girişimci ruhunu desteklemek bulunmaktadır. (kirklarelikentkonseyi.org.tr)

Kırklareli Kent Konseyi Kadın Meclisi, Kırklareli’nde ikamet eden ve meclise üye olan kadınlardan; kadınlarla ilgili sosyal hizmet kurumları, vakıflar, dernekler, mahalle birlikleri, kadınlarla ilgili diğer sivil toplum kuruluşları, sendika, meslek odaları ve baro temsilcileri, kadın kooperatifi temsilcileri, seçilmiş kadın yerel yönetim temsilcileri, iş dünyası temsilcileri ve akademisyenlerden oluşmaktadır.

2015 yılında kurulan Kırklareli Odalar ve Borsalar Birliği Kırklareli İl Kadın Girişimciler Kurulu, ildeki kadın girişimci potansiyelinin nicelik ve nitelik bakımından geliştirilmesi ve daha donanımlı hale getirilmesi amacıyla politikalar belirleyen bir kadın örgütüdür. Tablo 1’de Kırklareli’nde görüşme kapsamına alınan kadın örgütlerinin kurumsal özellikleri bulunmaktadır.

Tablo 1: Kırklareli’nde Kadın Örgütlerinin Kurumsal Özellikleri

Kadın Örgütü Adı	Kurulduğu Yıl	Üye Sayısı
Türk Kadınlar Birliği Lüleburgaz Şubesi	1956	77
Türk Anneler Derneği Kırklareli Şubesi	1964	93
Kırklareli Kadın Girişimciler Derneği	2009	32
Kırklareli Kent Konseyi Kadın Meclisi	2007	82
Kırklareli Odalar ve Borsalar Birliği Kırklareli İl Kadın Girişimciler Kurulu	2015	42
Kırklareli Demokratik Kadın Platformu	1993	Belirsiz
Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği	1994	72

Çalışma kapsamında seçilen Türk Kadınlar Birliği ve Türk Anneler Derneği doğrudan kadın hak ve savunuculuğu yapan dernekler arasında görülmektedir. 1956 yılında Kırklareli’nde kurulan Türk Kadınlar Birliği (TKB), Kırklareli’nde kurulan ilk kadın örgütlenmesidir. (Trakya’da Yeşilyurt Gazetesi, 1955) Kurucuları arasında Dr. Zeliha Tanrıöver, Kız Sanat Enstitü Müdür Nimet Arpat, Fatma Tolunay, Aliye Uras, Hayriye Us, Huriye Özil bulunmaktadır. (Trakya’da Yeşilyurt Gazetesi, 1956) 10 Mayıs 1955 tarihli *Trakya’da Yeşilyurt Gazetesinde* üye sayısının üç yüzlere ulaştığı ve kayıtlara devam edildiği ifade edilmiştir.

Kırklareli Kadın Girişimciler ve Kırklareli Odalar ve Borsalar Birliği Kırklareli İli Kadın Girişimciler Kurulu, Kırklareli’nde kadının ekonomik ve sosyal alanda güçlendirmek adına faaliyet gösteren kadın örgütleridir. Kırklareli Kadın Girişimler dernek şeklinde örgütlenirken, Kırklareli Odalar ve Borsalar Birliği Kırklareli İli Kadın Girişimciler Kurulu ise kurul şeklide örgütlenmiştir. Kırklareli’nde kadın meclisi kentteki örgütlü ve örgütsüz kadınları ve ilgili kuruluşları kapsayacak şekilde oluşturulmuş bir platform şeklinde örgütlenmiştir. Kırklareli Demokratik Kadın Platformu sendikaların, sivil toplum örgütlerinin, Kent Konseyinin ve siyasi partilerin kadın temsilcilerinden oluşan bir platform şeklinde örgütlenmiştir.

3. ARAŞTIRMANIN ANALİZİ VE BULGULAR

Çalışma kapsamında görüşülen kadın örgütlerinin kuruluş tarihleri dikkate alındığında Kırklareli’nde kadınların 1990’lı yıllardan sonra örgütlendiği görülmektedir. Kadın örgütlerinin kurumsal yapısına bakıldığında üye sayılarının oldukça az olduğu göze çarpmaktadır. Var olan üyelerin çoğunluğunun da faaliyetlere katılmadığı, kadın örgütlerinin

faaliyetlerini yönetim kurullarında bulunan yaklaşık üç dört kişilik bir ekip ile gerçekleştirdiği görülmüştür.

Kadın örgütlerinde yer alan kadınlar lise ve üstü eğitim seviyesine sahip, meslek sahibi, kentli orta sınıf kadınlardan oluşmaktadır. Neden bir kadın sivil toplum örgütü içinde yer aldıkları sorusuna verilen cevaplarda dikkat çeken nokta kadınların daha çok maneviyat yönü ile kadın örgütleri içinde yer almalarıdır. Bir katılımcı neden bir kadın örgütü içinde yer aldığı şu şekilde açıklamıştır:

“...Ben 1983 yılından beri faaliyet gösteriyorum. Dernek içinde ilk olarak üye, daha sonra yönetim kurulu ve son olarak başkanlık sıfatıyla çalışmalarımı sürdürüyorum. Ben 1998 yılından beri Başkanım. Güzel şeyler yapınca iyi hissediyorum. Dört öğrenciye bireysel olarak burs veriyorum. Manevi anlamda çok iyi hissediyorum. Herkes tanıyor. Sosyal hayatta çok büyük bir değişiklik yok. Manevi huzur her şeyin başıdır. Manevi olarak kendimi iyi hissediyorum.”

Neden kadın örgütü içinde yer alıyorsunuz sorusuna daha spesifik amaçlar için girdiğini bir katılımcı şu şekilde açıklamıştır:

“Kadınların sorunlarını dile getirmek ve bu sorunları ortadan kaldırmak adına projeler geliştirmek amacıyla kadın meclisine katıldım. Ayrıca kentte kadınların yaşadığı sorunların çözümünde sahip olduğum bilgi birikimimi de kullanarak çözüm üretmek ve bu çözüm üretme sürecinde söz sahibi olmak amacıyla buradayım.”

Faaliyet ve programları açısından değerlendirildiğinde Kırklareli’nde kadınların daha çok eğitim ve istihdam konuları çerçevesinde örgütlendiği görülmektedir. Bu çerçevede kadın örgütlerinin kadını ikincil konumundan kurtarmak için çeşitli alanlarda mücadele verdiği görülmektedir. Bir dernek yöneticisi kadının ekonomik anlamda güçlenmesi hedefi ile kurdukları derneğin amacını şu şekilde açıklamıştır:

“Derneğimiz bir fikir, düşünce ve kültür derneği değildir. Derneğimiz, hem kendimize, hem yerele, hem ülkeye, hem dünyaya, ekonomik katkı sağlayabilme amacı ile değişimci kadın ve gençlerin birliktelik sağladığı bir oluşumdur. Kadının yeri evidir; kadın ailenin bir parçasıdır; kadının asli sorumluluğu ev işleri ve çocuk bakımındır” gibi yerleşmiş ataerkil düşünce biçimleri altında kadının istihdamda, girişimcilikte, toplumsal ve siyasi yaşamın her alanında önündeki temel engelleri oluşturuyor. Üye olan arkadaşlar bilgi ve becerilerini

geliştirip buraya bağlı kalmamak koşulu ile kendi ayakları üzerinde duracak şekilde deneyime sahip olup buradan ayrılıyor. "

Bir dernek yöneticisi kadının sosyal, kültürel ve eğitim alanında geliştirmek için nasıl çalışmalar yürüttüklerini şu şekilde ifade etmiştir.

"Daha çok çocuklar ve kadınlara yönelik faaliyetler var. Örneğin Kayalı köyünde 8 Mart'ı kutladık. Çok memnun oldular. Sinemaya götürdük, ilk defa gittiler. 25 Aralık Zübeyde Hanım'ın ölüm yıl dönümü, anaokulundan öğrenciler geliyor. Köylerde kadınlar daha çok katılıyorlar. Kadınlar bilinçli ama daha fakir, vs. Hapishaneye ziyaretler oluyor. Ama artık daha zorlaştırdılar. Mayıs ayında hapishaneye gittik. Bebek arabası, dondurma vs. götürdük. Hamile bir bayan dondurma istemiş. Siyasi mahkum olan kadın koşusuna TV götürdük. Hapishanedeki kadınlara yardım etmeye çalışıyoruz. Halk eğitimde kadına şiddet çalışmaları yapılıyor. Ama ilgi alaka yok. "

"Üniversite öğrencilerine burs veriyoruz. 37 başvuru var. 28 öğrenciye burs verecek kişi bulduk. Paneller yapıyoruz. Basın açıklaması yapıyoruz. 3 haftada bir dersler veriyoruz. "

"Eğitim ile ilgili konular gündeme geliyor. Eğitimde reform çalışmaları yapıyoruz. 4 artı 4 ile eğitim sistemi kötüye gidiyor. İlkokul 4 den sonra okulu bırakan kız çocukları oranı %38'e kadar ulaştı. Yani kız çocukları 9 yaşından sonra okula gitmiyor. Lise düzeyine geldiğinde kız çocuklarının okuldan kopma oranı %60'lara kadar ulaşıyor. Kız çocuklarında daha sonra açık öğretime devam edemiyorlar. Yol yöntem bilmiyorlar. İdari kısımda ise kadın sayısı çok az. PISA sonuçlarında ülkenin durumu çok kötü. Sonuçlara göre ülkede okuyan %51 çocuk okuldan kaçıyor. Çocuk mutlu olsa neden okuldan kaçınsın. Bilimsel, demokratik, karma bir eğitim sistemi 40'lı yıllardan günümüz koşullarına nasıl aktarılacağı konusunda, yeni bir eğitim reform paketi hazırlıyoruz. 25 eğitim sivil toplum örgütü bir araya gelerek Haziran ayında bir panel yapıldı. "

Kadın örgütlerinde üyelerin toplantılara ve faaliyetlerine katılım sıklığı nasıl bir örgütlenme modeline sahip olduğu konusunda fikir vermesi açısından önem arz etmektedir. Üyelerin aktif ve katılımcı olduğu, kararların birlikte alındığı, herkesin fikirlerine değer verildiği bir ortamda kadınların çok daha dayanışmacı ve örgütlü olması

beklenmektedir. Örgütlü ve dayanışmacı olan kadınlar kamuoyunu etkilemede büyük bir öneme sahiptir. Hangi sıklıkla bir araya geliyorsunuz sorusuna katılımcıların verdiği cevaplardan daha çok belirli faaliyetler dolayısıyla toplantıların görülmektedir.

Bir katılımcı; *"Haftada bir yönetim kurulu ile toplanıyoruz. Ancak ayda bir tüm üyelerle toplanmaya çalışıyoruz. Üyeleri maddiyat etkilemiyor, daha çok zamansızlık etkiliyor. Yönetim kurulunu gençleştirdik. Ancak yine de tüm işi biz 3 kişi yapıyoruz. Çünkü gençler çalışıyorlar. Bu nedenle çok zaman ayramıyorlar. "*

Bir başka katılımcı; *"İhtiyaç oldukça toplanıyoruz"* cevabını vermiştir. Bir başka katılımcı, *"Haftada bir kez toplanıyoruz. Konularına, gündeme bağlı olarak daha sık olabiliyor. Burs veriyoruz öğrencilere, uçak parası, yol parası şeklinde oluyor. Derneğin amacı yardım amaçlı, kamu yararına çalışan bir dernek. "* *"...Kırklareli'nde kadın rahat. Ev hanımı üyelerimiz var. Dernek çalışmalarında aktif değil. Bu nedenle çoğu dernek üç beş kişinin omuzlarına kalıyor..."* sözleriyle kadın örgütlerinin etkinlik ve faaliyetleri küçük bir grup ile gerçekleştirdiği ve üyelerin aktif olmadığını belirtmiştir.

Bu noktada kadın örgütlerinde üyelerin aktif olmamasının altında yatan neden ya da nedenler nelerdir sorusu akla gelmektedir. Uzun yıllar kadın sivil toplum örgütlerinde yer almış ancak daha sonra çeşitli sebeplerle ayrılmış olan bir katılımcı üyelerin faaliyetlerine katılımının neden az olduğu konusunda şu yorumu yapmıştır:

"Kırklareli kadını olaylara çok tepkisiz durumdadır. Kadınlar bu konularla çok ilişkili değil. Dernekler de belli bir zümre tarafından yönetiliyor. Toplumsal ve örgütsel hiç düşünmüyorlar. Kırklareli'nde kültürel etkinliklere ve tiyatrolara dahi aynı kişiler geliyor." Bir başka katılımcı söz konusu durumu şöyle açıklamıştır: *"Kırklareli'nde kadınlar kendini elit sanan ancak hiçbir şey yapmayan bir oluşumdalar. Derneklerin yaptığı faaliyetlerde yemek-kermesten başka bir şey yok. Her şey göstermelik yapılıyor. Derneklerde hep aynı yüzler var. Aralarına almıyorlar. Her kadın kendinin önde olmasını istiyor. Her zaman birbirini ayağından çekiyorlar."*

"Bazı yüzler sadece kendini göstermek adına sivil toplumda yer alıyor. Başkanlar ne önerileri yerine getiriyor ne de görevi bırakıyorlar. Böylece o derneklere emek vermek isteyen insanların heveslerini kırıyorlar."

‘‘Kırkırelı’nde kadınlar çalışma anlamında sivil toplumda değıller daha çok seyirci konumundalar. Kadının açamadığı kapı yok. Kadınlara hayır deme şansu yok kimsenin. Kadının gücü çok fazla, yeter ki ne istediğini bilsin. Kırkırelı’nde kadınlar tembel, eşi kazanacak, o harcayacak.’’

Kadın örgütlerinde etkinlik, faaliyet ve alınan kararların üyelerin aktif katılımı ile gerçekleşmiyor olması kadınların kadın örgütlerine olan inançlarını zayıflatmaktadır. Kadınları kadın örgütlerinde yer almaya iten sebeplerin başında dayanışma ağı yaratmak ve bir amaçta birleşmek olduğu düşünöldüğünde (Kümbetoğlu, 2001) kadınlar arasında yaşanan sürtüşmelerin kadınların faaliyet ve etkinlikleri katılımı negatif yönde etkilemesi kaçınılmazdır.

‘‘Kırkırelı’nde kadınların öncelikli problemleri nelerdir?’’ sorusunu katılımcılar işsizlik ve eğitim yetersizliği olarak cevaplamıştır.

‘‘Kırkırelı’nde en önemli kadın sorunu eğitimsizlik ve dedikodudur. Kadının güçlendirilmesi, özellikle ekonomik olarak güçlendirilmesi şart gibi gözüküyor. Kadın kadın olarak değil, birey olarak kabul edilmelidir. Aslında kadının toplumsal hayatta iyi bir yer edinemesinin nedeni yine kadındır. Kadın çalışmasa evde olsa dahi eğitim almak zorunda. Çünkü çocuk yetiştirecek. Kadının eğitim alması şart. Kadınlar daha haklarından haberdar değıller. Eğitimsizlik, bilgisizlik, birbirimizi dinlemiyoruz. Güncelden uzağız. Güncel olayları takip etmıyoruz. Kadın sorumluluk almak istemiyor. Elimizi taşın altına sokmuyoruz. Çok şiddet görenler de haklarını bilmiyorlar. Bu kültürü yıkmak zorundayız. Bu durumdan da kadın sorumludur. Erkeklerden bir şeyler beklememek gerekiyor.’’

‘‘Kırkırelı’nde kadınları sahaya çıkarmamız gerekiyor. Kadınlara istihdam yaratılmalı ve eğitim şart. Kadınları kafelerden çıkarmamız gerekiyor. Aslında sahada olan kadınlar rol model olmalı. Başka kişiler yapmadığı için iş hep aynı yüzlere düşüyor.’’

Bu çerçevede kadın örgütlenmesinin önündeki engelleri genel olarak ele alırsak ilk sırada kadınlar arasında eğitim azlığı, tarihsel olarak kadının edilgenliği, deneyimsizlik, kadının özel alan olarak olan ev hayatı içinde sıkışması gelmektedir. Kadınları baskı altında tutan gelenek ve yanlış inançların yaygınlığı, çevre baskısı, annelik ve eşlik rolü sebebiyle vakit azlığı gibi birçok sebep kadın örgütlenmesinin önünde duran engeller olarak tanımlanmaktadır. (Pervan, 2013, s. 57)

Katılımcılara Kırkırelı’nde kadın örgütlenmesinin önündeki engeller sorulduğunda nedenler şu şekilde açıklanmıştır:

‘‘Kadın örgütlenmesi zor görünüyor. Örneğın Kadın Girişimciler Lokalimiz vardı. 2 sene sürdürebildik ama kapatmak zorunda kaldık. Çünkü kadınlar arasında çıkan kavgalardan yorulduk. Lokalde kadınlar el emeği ürünlerini satabiliyorlardı. Ama sen çok sattın, ben az sattım. Kavgalar çıkmaya başladı, böylece kapattık. Daha bunu başaramıyoruz, kadın örgütlenmesini nasıl başaracağız.’’

‘‘Ticarette kadın ortaklıkları yok denecek kadar azdır. Çünkü kadın için kimin ismi ön plana çıktı bakarken, erkek için ortaklıkta o işletmenin para kazanması önemlidir. Kimin adı öndeymiş bunun önemi yoktur. Kadın ben merkezli, ego sorunu var ve kıskançlık özelliğı daha fazla bir cins.’’

‘‘Kırkırelı’nde kadın örgütlenmesi çok cılızdır. Bunun nedeni olarak bazı sivri isimlerin olduğu yerde o kişilerin gözükmek istememesi olarak gösterebilirim. O kişi o etkinlikteyse, bende orada olursam beni de öyle zannederler çekincesi var. İşte o kişi solcu, vs. Ben yanında görünürsem beni de solcu zannederler düşüncesi var. Aslında belki ikimizin de sorunu ortak ve dayanışma göstermek gerekiyor. Ama bu gibi düşüncelerle örgütlenemiyoruz. Bence Trakya’da kadın örgütlenmesi zor. Ancak örgütlenmeyi başarabilirse çok iyi olacağına inanıyorum. Örneğın genel bir etkinliğe 100 kadın katılıyorsa bu sayı 8 Mart’ta 50’ye düşer. Çünkü o gün yapılacak etkinlikleri biraz siyasi düşünüyorlar. Kadın örgütlenmesi ağır olur ama olursa çok iyi olur.’’

‘‘İnsanlarda boş vermişlik var. 1960’larda örgütlenmeler olduğunda sonuç oluyordu. 1980 sonrası örgütlenmeler derneğeye dönüşmeye başladı ve kurumsallaştı. Kitleyi toplayamama ya da sonuç almadan eylemi bitirirsen olmaz. Ülke kutuplaştı. Dolayısıyla bu yerele de yansdı.’’

‘‘Kadınlar kadın örgütlenmelerine güvenmiyorlar. Kadınlar bu tarz konulardan korkuyor. Kadın sorunlarının ciddiye alındığını düşünmüyorum. Kadın sorunları ve çözümlerine dair çok sağlıklı altyapısal çalışmalar yapıldığını düşünmüyorum. Kadının kadına yaptığını kimse yapamıyor. Kadının örgütlenemeyip iyi bir iş

çıkaramamasının nedeni kadının kadınlarla dayanışma içinde olmaması ve egolarından ibarettir. Bazı noktalar var ki kadınlar kilit noktaları bırakmak istemiyorlar. Arkadan gelene yer açmak istemiyorlar, aralarına almak istemiyorlar. Cinsiyet eşitsizliğine karşı oluşturulmuş siyasetten bağımsız bir kadın platformu var. Bu grupta yer alan kadınlar daha çok yaşamsal problemlerini çözmüş, kültür-sanatla ilgilenen kadınlardan oluşuyor. Mahalle toplantılarına kadınları çekmek için çok çalıştım. Ancak pek başarılı olduğum söylenemez.”

Kadın örgütlenmelerinde dikkat çeken nokta kadınlar arasında yaşanan çekişme ve kıskançlıkların kadınların örgütlenme sürecine gölge düşürdüğü üzerinde toplanmaktadır. Bir katılımcı eylem, panel gibi etkinlikler dolayısıyla şehir dışına çıkmak durumunda kaldığında hemcinslerinden aldığı eleştirileri şu şekilde dile getirmiştir:

“...kadınlar kadına engel bu da ayrı bir gerçek. Ben sosyal alanda çok aktif olunca, kocam ne yiyor, ne içiyor. Bunun düşünmek başkalarına düşmüş. Adam nasıl içmesin vs. kadın Ankara, İstanbul geziyor diyorlarmış. Ben o dönemde eylem için Ankara ve İstanbul’a gidiyordum. Çünkü onlara göre kadın evde olmalı ve kadınlıkları ev işleriyle ölçülmeli. Kadının tek görevi ne annelik ne yemek yapmak ne de evin düzenini sağlamak. Aslında kadın sorunlarını içselleştirmeyen kadınlara ulaşmak gerekiyor.”

Kadınların düşüncelerini özgürce dile getireceği, sorunlarına hızlı bir şekilde çözüm bulunacağı platformların yokluğu kadınların dayanışma içinde olma ve birlikte hareket etme isteklerine ket vurmaktadır. Bir katılımcı kadınların mahalle düzeyinde örgütlenerek daha çok kadına ulaşılmasının önemini şu sözlerle ifade etmiştir:

*“...8 Mart vesilesiyle grubumuzda yer alan üyele-
rimizle birlikte aldığımız karara göre herkes kendi
muhitinde bir parkta etkin düzenleyecekti. Benim
muhitimde düzenlediğim etkinliğe o gün 97 kadın ka-
tılmıştı. Bir doktor ve bir avukat arkadaşımın o gün
için kısa birer sunum yapmalarını rica ettim. Doktor,
kadınlara menopoz konusunda bilgi verirken, avu-
kat arkadaşımız ise kadının boşanmak istemesi du-
rumunda nerelere başvurabileceğini, baroların ka-
dınlara ücretsiz avukat verebileceğini açıkladı. Tüm
katılımcıların kadın olduğu bir ortamda bir kadın söz
istedi ve “Ben eşimden şiddet görüyorum ve bir bu-
çuk yaşında çocuğum var. Nasıl bir yol izlemem ge-
rekiyor” diye sordu. Biz aslında o gün bir kadının*

*hayatına dokunmuş olduk. İşte bu tarz etkinlikler ka-
dınlar için oldukça önemli.”*

Bu açıklama bize kadına yönelik aile içi şiddetin görü-
nür olması ve çözüm aranması için kadın örgütlerine çok
işin düştüğünü göstermektedir. Bu çerçevede kadın örgütleri
mahalle toplantıları çerçevesinde daha küçük gruplar aracılı-
lığıyla kadınlara eğitim, panel düzenleyerek daha az görünür
olan konularda kadınların hayatlarına dokunmak konusunda
daha hassas davranmak durumundadır.

*“Kadının yeri evidir, kadın ailenin bir parçasıdır, ka-
dının asli sorumluluğu ev işleri ve çocuk bakımındır”
gibi yerleşmiş ataerkil düşünce biçimleri aslında kadı-
nın istihdamda, girişimcilikte, toplumsal ve siyasi ya-
şamın her alanında önündeki temel engelleri oluşturu-
yor. Kadın girişimciler için bu kültürel engellere ek
olarak, finansal kaynaklara erişimdeki sorunlar, eği-
time erişimdeki problemler, iş ve ev uzlaştırma politi-
kalarının olmayışından kaynaklanan engeller ve çocuk
bakımı gibi engeller söz konusu. Erkeğin ev geçiminden,
kadının ise ev içi emekten sorumlu olduğu bir düzende,
kadının evden çıkıp iş yaşamına katılması zorlaşıyor. İş
yaşamı ve evdeki bakım sorumlulukları bir arada yük-
lenen kadınlar, hem zaman hem emek açısından eşit ol-
mayan bir durumda kalıyor. Çocuk bakım hizmetlerinin
olmaması ve çocuk bakım sorumluluğunun kadınlar tara-
fından üstlenilmesini gerektiren toplumsal yapı gereği,
kadın çocuk sahibi olduktan sonra işgücünden çekilmek
zorunda kalıyor. Burada da yine kadınların kendisine
büyük görev düştüğüne inanıyoruz. Toplumsal algıyı
başka bir yöne çevirmek, bu toplumun yarısını oluşturu-
ran kadınların aynı anda harekete geçmesi ile mümkün
olabilir.”*

Kadınların örgütlenmesinde sorun yaşamasının altında
çeşitli nedenler olduğu görülmektedir. Bir taraftan anne-
lik, eşlik gibi kadınlık rollerinin getirdiği sorumluluklar
kadının daha çok özel alan olarak adlandırılan ev ha-
yatına hapsedmekte ve böylece kadının sosyal hayata daha
geç atılmasına neden olmaktadır. Annelik ve eşlik görev-
lerinin kadınlar tarafından içselleştirilmesi sonucunda ka-
dınlar sosyal yaşama daha geç atıldığı görülmektedir. Kırık-
lareli’nde kadınların ataerkil düşünce sisteminin getirdiği
sebepler dolayısıyla kadın örgütleri içinde yer almada
problem yaşamadığı görülmüştür. Katılımcıların büyük
çoğunluğu eşlerinden ve çocuklarından destek görmek-
tedir. Bir katılımcı “Eşlerin kösteği olmasın da o da ye-
ter. Ama eşimin desteği olmazsa yapamam. Örneğin 5 Ara-
lık’ta gerçekleştirdiğimiz organizasyon için Ankara’dan
gelen grubu ağırlamada 3 gün 3 gece eve gitmedim. Proje

dahilinde olduğu için bir şey söylemedi. 8 Mart'ta etkinlikler 1 hafta sürüyor. Aynı şekilde eve gidemiyorum. Genelde erkeklerin baskısı yok Kırklareli'nde" diyerek eşlerin kadınların sosyal hayat içinde bir engel oluşturmadığını göstermiştir.

Başka bir katılımcı "*Kırklareli'nde kadınlar serbest, özellikle okumuş kesimin kadınları serbest. Erkekler giyimde karışmazlar. Benim eşim tam destek verdi. Haberdar ettim, ama hiç izin almadım. Kırklareli kadınları olarak eşler tarafından hürüz. Modern bir memleket. Örneğin Singapur'a paran varsa git dedi. Çocuklara 10 gün eşim baktı. Bende gittim."*

"Bir etkinlik varsa dernekte daha fazla zaman ayırmak gerekiyor. Ama eşim ve çocuklar destek oluyor. Olmasa bu kadar zaman ayıramam."

4. SONUÇ

Kırklareli'nde kadın örgütleri içinde yer alan kadınların eğitim ve gelir seviyesi yüksek, orta sınıf kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Kadın örgütlerinde yer alan kadınların mesleki gruplar ağırlıklı olarak emekli, ev hanımı ve kamu sektörü çalışanlarından oluşmaktadır. Kadın örgütlerinde yer alan kadınların katılım konusunda yaş ortalamasının yüksekliği kadınların daha geç yaşlarda sivil toplum örgütlerine katıldığını göstermektedir.

Kırklareli'nde kadın örgütlenmesinde dikkat çeken önemli bir nokta kadın örgütleri içinde üye sayılarının az ve var olan üyelerin de aktif olmamasıdır. Kırklareli'nde kadın örgütleri içinde merkezi ve hiyerarşik yapıda bir ilişki tarzı gözlemlenmektedir. Öncelikle toplanma sıklığı göz önüne alındığında toplantıların üyelerin katılımı ile değil, yönetim kademesince gerçekleştiği görülmektedir. Toplantının gündeminden, yapılacak faaliyetlerin neler olacağı konusuna kadar karar belirleyici olarak yönetim kademesi etkin olmaktadır. Dikkat çeken diğer bir husus kadın örgütlerinin başındaki isimlerin uzun yıllardır aynı harekete liderlik etmesidir. Görüşme kapsamında alınan kadın örgütleri içinde otuz yıldan fazla süredir harekete önderlik eden yöneticiler bulunabilmektedir. Ayrıca bir kişinin birden fazla kadın örgütlenmesi içinde yer alması hareketin belirli bir zümrenin elinde olduğu izlenimini vermektedir. Bu noktada örgütlenmede yaşanan problemlerin başında hep aynı yüzlerin hakim olması ve liderlik, güç ilişkileri ve çekişme gibi sorunların ortaya çıkması kadın örgütlerini sınırlı ve verimsiz kılmaktadır. Bu durum kadın örgütlerine olan katılım oranını azaltmaktadır. Kadınlar bu türden örgütlenmelere

başkalarına yardım etmek, boş zamanlarını yararlı bir işe ayırmak, bir dayanışma ağı yaratmak, bir amaçta birleşmek gibi nedenlerle katılmaktadır. Ancak örgütlenmenin, bir arada olmanın yararını savunanlar bir süre sonra inandıkları amaçların gerçekleşmemesinden dolayı kadın örgütlerinden uzaklaşmaktadır.

Kırklareli'nde kadın örgütlerinin amaçları bağlamında değerlendirildiğinde Kırklareli'nde kadın hareketinin amacının daha çok Atatürk İlke ve Devrimlerini ile Cumhuriyetin kadın haklarında sağladığı kazanımları korumak ve bu doğrultuda toplumsal yaşamda üretim, ekonomi, siyaset, kültür, sanat ve eğitim gibi alanlarında söz sahibi olmasını sağlamak çerçevesinde şekillenmiş olduğu görülmüştür. Kırklareli'nde ayrıca girişimcilik yoluyla kadının güçlenmesini hedefleyen kadın örgütleri bulunmaktadır. Ancak söz konusu alanlara yönelik çalışmaların geniş bir kadın kitlesine ulaşmadığı ve somut çıktılarının olmadığı görülmektedir. Kırklareli'nde kadınların yaşadıklarını düşündükleri en büyük problemin işsizlik olduğu görüşü göz önüne alınırsa kadını ekonomik anlamda güçlendirmek adına daha fazla mesaiye ihtiyaç duyulmaktadır. Kırklareli'nde kadın örgütlenmelerinin ağırlıklı olarak öğrencilere burs ve kadınlara meslek edindirme kursları şeklinde daha "yardım" amaçlı faaliyetler gerçekleştirdiği görülmektedir.

Kırklareli'nde kadın hareketi en çok örgütlenme konusunda sıkıntı yaşamaktadır. Bu konuda sıkıntı yaşamamasının sebebi örgütlenmeyi tam olarak başaramamasından kaynaklanmaktadır. Bunun nedeni kadın hareketinin birleştirici, dayanışmacı rolünün Kırklareli'nde sağlanamamış olmasında görülmektedir. Kırklareli'nde kadınların kadın örgütlenmelerine güvenmedikleri dikkat çeken bir olgudur. Kadın hareketini oluşturan gruplar arasındaki değer farklılıkları kadınlar arasında bir kimlik birliği oluşmasını engellemektedir. Ancak tüm bu olumsuz unsurların kadın örgütlerince dikkatlice değerlendirilerek çözüm yolları geliştirilmelidir. Bu noktada kadın meselelerin çözümünde kadın örgütlerinin önemli bir paya sahip olduğunu ve örgütlü bir kadın hareketinin kadınların aile, ekonomik, sosyal ve siyasal yaşamda güç kazanmasında kilit rolü olduğu unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Ağduk, M. (2013). *Cumhuriyet'in asil kızlarından '90'ların Türk kızlarına... 1990'larda bir 'Türk Kızı': Tansu Çiller*. A. G. Altınay (Der.). Vatan, Millet, Kadınlar. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bora, A. ve Günel, A. (2014). *90'larda Türkiye'de feminizm*. İstanbul: İletişim Yayınları.

<http://www.kirklarelikentkonseyi.org.tr> (Erişim Tarihi: 15.09.2017)

<http://www.tuik.gov.tr> (Erişim Tarihi: 03.03.2018)

Karakuş, F. (2011). Örgütlenme: Nereden nereye? *Feminist Politika*, Sayı 9.

Kılıç, Z. (1998). *Cumhuriyet Türkiye'sinde kadın hareketine genel bir bakış, 75 yılda kadınlar ve erkekler*. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Kırklareli İl Yıllığı, 1967.

Kümbetoğlu, B. (2001). *Kadın gruplarında yapı ve katılım sorunları*. A. İlyasoğlu ve N. Akgökçe (yay. haz.) Yerli bir feminizme doğru. İstanbul: Sel Yayıncılık.

Pervan, M. (2013). *İlerici Kadınlar Derneği (1975-80) "Kırmızı çatkılı Kadınlar'ın tarihi"*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Sancar, S. (2011). *Türkiye'de kadın hareketinin politigi: Tarihsel bağlam, politik gündem ve özgünlükler*. S. Sancar (Der.), Birkaç arpa boyu... 21. yüzyıla girerken Türkiye'de feminist çalışmalar. İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Trakya'da Yeşilyurt Gazetesi, " Türk Kadınlar Birliği'nden", 8 Kasım 1956.

Trakya'da Yeşilyurt Gazetesi, "Şehrimizde Türk Kadınlar Birliği Müteşebbis İdare Heyeti Kuruldu", 10 Mayıs 1955.

Yılmaz, İ. (2011). Türkiye'de kadın hareketinin demokratikleşmeye etkisi. *Feminist Politika*, Sayı 10.

EKLER

EK 1: Görüşme Yapılan Kişilerin Profilleri

Görüşme	Yaş	Medeni Durum	Eğitim	Meslek
G1	53	Evli	Lise	Çalışmıyor
G2	58	Evli	Yüksek Lisans	Kamu Sektörü
G3	70	Evli	Lise	Çalışmıyor
G4	34	Evli	Yüksek Lisans	Kamu Sektörü
G5	65	Evli	Lisans	Emekli
G6	55	Evli	Lise	Kamu Sektörü
G7	58	Evli	Ön lisans	Emekli
G8	54	Evli	Ön lisans	Özel Sektör
G9	63	Bekar	Ön lisans	Emekli
G10	49	Evli	İlkokul	Özel Sektör
G11	63	Evli	Lise	Özel Sektör
G12	41	Evli	Lisans	Çalışmıyor
G13	60	Bekar	Lisans	Çalışmıyor
G14	40	Evli	Lise	Özel Sektör
G15	60	Evli	Ön lisans	Emekli
G16	59	Evli	Ön lisans	Emekli
G17	56	Evli	Ön lisans	Emekli
G18	61	Evli	Ön lisans	Emekli
G19	37	Bekar	Lise	Çalışmıyor
G20	60	Bekar	Lise	Çalışmıyor
G21	45	Bekar	Lise	Özel Sektör
G22	74	Evli	Ön lisans	Emekli
G23	58	Evli	Lise	Özel Sektör
G24	50	Evli	Lise	Özel Sektör
G25	45	Evli	Lise	Özel Sektör
G26	65	Evli	Ön lisans	Emekli
G27	48	Evli	Lisans	Kamu Sektörü
G28	52	Evli	Lisans	Özel Sektör